

รายงานผลการตรวจสอบที่ 269/2561

เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนไม่เร่งดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหา ซึ่งถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่น

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียน กรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นนักโทษเด็ดขาดในคดีความผิดฐานพยายามฆ่า ปัจจุบันถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางเขาบิน นอกจากคดีนี้แล้ว ผู้ร้องยังถูกดำเนินคดีอีก 2 คดี คือ คดีอาญา ที่ XXX/2551 ของสถานีตำรวจภูธรสาขลา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสาขลาได้รับคำร้องทุกข์เมื่อเดือนเมษายน 2551 และคดีอาญา ที่ XXX/2553 ของสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ซึ่งพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงได้รับคำร้องทุกข์ไว้ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2553 และได้สอบปากคำผู้ร้องแล้ว แต่คดียังไม่มีความคืบหน้าเนื่องจากยังไม่ปรากฏว่าพนักงานอัยการได้พิจารณาสั่งคดีอย่างไร การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ดำเนินคดีที่มีการอายัดตัวผู้ร้องไว้ให้เสร็จสิ้นอาจทำให้ผู้ร้องเสียสิทธิประโยชน์อันพึงได้รับในระหว่างที่ถูกคุมขัง

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า กรณีการดำเนินคดีตามคดีอาญา ที่ XXX/2551 ของสถานีตำรวจภูธรสาขลา นั้น พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสาขลาสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ร้องเสนอไปยังพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วจึงสั่งฟ้องผู้ร้อง ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอการส่งตัวผู้ร้องมาเพื่อดำเนินคดี กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสาขลากระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังมีปัญหาในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำตัวผู้ร้องไปดำเนินคดี จึงให้มีหนังสือแจ้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์พิจารณากำชับพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสาขลา และเรือนจำกลางเขาบินให้ประสานงานกันเพื่อนำตัวผู้ร้องส่งพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป สำหรับกรณีการดำเนินคดีตามคดีอาญา ที่ XXX/2553 ของสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง เห็นว่า พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงได้รับคำร้องทุกข์ไว้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2553 และสอบปากคำและอายัดตัวผู้ร้องแล้ว ปัจจุบันคดีอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงโดยยังไม่ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ สำนักงานคดีอาญาธนบุรีแต่อย่างใด โดยสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงชี้แจงว่า “ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า สำนวนการสอบสวนนั้นได้หายไป ไม่สามารถหาสำนวนการสอบสวนมาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องได้ ดังนั้น จึงขอถอนการอายัดตัวผู้ร้อง ไม่ต้องการตัวเพื่อดำเนินคดี

ตามกฎหมายอีกต่อไป” จึงเห็นว่า การกระทำของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงกระทบต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทั้งต่อผู้เสียหายและต่อผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญาในอันที่จะได้รับการพิสูจน์ความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาดำเนินคดี อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนที่จะได้รับหลักประกันการคุ้มครองความปลอดภัยจากการก่ออาชญากรรม การกระทำของพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ร้อง จึงให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 247 (1) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 26 (1) ประกอบมาตรา 36 ดังนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงควรพิจารณาตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ที่ XXX/2553 ตั้งแต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายคนแรกต่อเนื่องจนถึงคนปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเกิดจากผู้ใดแล้วจึงพิจารณาดำเนินการแก่ผู้นั้นตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

(2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณากำชับและกวดขันพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นย้ำว่าในการปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ให้ถือปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด

(3) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามหลักสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำและเผยแพร่ทาง www.nhrc.or.th

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(1) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งว่า ได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ตามคดีอาญาที่ XXX/2553 ว่ามีความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ อย่างไร และได้แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดกำชับและกวดขันพนักงานสอบสวนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นย้ำการปฏิบัติหน้าที่ให้ถือปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด และแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเผยแพร่ทาง www.nhrc.or.th ต่อมาสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง แจ้งว่า เดิมคดีอาญาที่ XXX/2553 พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ผู้รับผิดชอบ ได้ทำการสอบสวนและทำหนังสืออัยการผู้ต้องหาไว้ต่อเรือนจำ

พิเศษธนบุรี (บางบอน) และสถานีตำรวจนครบาลแสมดำไว้แล้ว เนื่องจาก ผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมและถูกคุมขังในคดีอื่น ต่อมาพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่นจึงได้มอบสำนวนการสอบสวนให้กับรองผู้กำกับสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง ซึ่งเป็นหัวหน้างานสอบสวนรับไปเพื่อนำไปมอบหมายให้กับพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป โดยได้มีการสอบสวนคดีดังกล่าวจนแล้วเสร็จเมื่อเดือนตุลาคม 2554 มีความเห็นควรส่งฟ้องผู้ต้องหาโดยได้เสนอสำนวนการสอบสวนต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นแล้ว แต่ในช่วงเดือนตุลาคม 2554 ได้เกิดอุทกภัยน้ำท่วมภาคกลางและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสถานีตำรวจนครบาลศาลาแดง และที่ทำการพนักงานอัยการพิเศษธนบุรี 1 ทำให้ส่งสำนวนการสอบสวนไม่ได้ และเก็บสำนวนการสอบสวนไว้ เมื่อน้ำลดทุกสถานที่ทำงานได้ตามปกติก็มีการส่งสำนวนที่ทำการสอบสวนเสร็จไปยังพนักงานอัยการ แต่สำนวนคดีอาญาที่ XXX/2557 ไม่ได้นำส่งไปด้วย ต่อมาได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อแจ้งรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏผลการสอบสวนว่า เป็นความบกพร่องจึงได้พิจารณาโทษตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 หมวด 5 มาตรา 82 หากแต่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งสังกัดกองบังคับการตำรวจป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบัญชาการสอบสวนกลาง ดังนั้น สถานีตำรวจนครบาลศาลาแดงจึงไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาลงโทษได้ แต่ได้ส่งเรื่องทั้งหมดให้กองกำกับการ 6 กองบังคับการตำรวจป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบัญชาการสอบสวนกลางต้นสังกัดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(2) กรมราชทัณฑ์ แจ้งว่า สั่งการให้เรือนจำกลางเขาบินย้ายผู้ต้องหาไปคุมขังยังเรือนจำกลางสมุทรปราการเพื่อดำเนินคดีของสถานีตำรวจภูธรสาขลา จังหวัดสมุทรปราการ แต่เนื่องจากผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษ เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ ต้องกำหนดวันเวลาในการดำเนินคดีที่ชัดเจนก่อนการย้ายผู้ต้องขังไปดำเนินคดี เพื่อป้องกันปัญหาผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือย้ายไปดำเนินคดีที่เรือนจำอื่นเป็นระยะเวลาอันอาจมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติดและสร้างเครือข่ายได้ จึงได้ให้เรือนจำกลางเขาบินประสานงานไปยังสถานีตำรวจภูธรสาขลา จังหวัดสมุทรปราการให้กำหนดวัน เวลาในการดำเนินคดีกับผู้ต้องขังให้ชัดเจนก่อน แล้วจึงดำเนินการย้ายผู้ต้องหาไปคุมขังยังเรือนจำกลางสมุทรปราการ